

Motion till riksdagen

1986/87:Jo526

Karl Erik Olsson m. fl. (c)

De djurförsöksetiska nämnderna

Det är en uppgift för samhället att arbeta för att minimera användningen av försöksdjur. Centerpartiet har tidigare i förslag till riksdagen ifrågasatt den ofta slentrianmässiga användningen av försöksdjur. Under den sista femårsperioden har ingen påtaglig minskning av förbrukningen av djur skett.

Närmare en halv miljon försöksdjur förbrukas årligen i Sverige. Universitetet, högskolorna, landstingen och övriga statliga myndigheter svarar för närmare 65 % av förbrukningen medan läkemedelsindustrin använder ca 35 % av djuren i sin forskning.

1979 inrättades en etisk nämnd för djurförsök i varje högskoleregion. Syftet för nämnderna är att verka för en minskning av djurförsöken och stimulera en övergång till alternativa metoder.

Nämndernas verksamhet har inte inneburit att användningen av försöksdjur minskat. Under perioden 1982–1984 har användningen av försöksdjur inom universitet, högskolor, landsting snarare ökat.

De djurförsöksetiska nämnderna

Riksdagen beslöt hösten 1985 bl. a. mot bakgrund av en motion från centerpartiet att av regeringen begära förslag till prövning av de djurförsöksetiska nämndernas verksamhet. Av utredningens direktiv framgår att den särskilt skall lämna förslag till åtgärder i fråga om kontrollen av djurförsök.

Utredningen presenterade sitt betänkande Etisk prövning av djurförsök (Ds Jo 1986:3) i juni 1986. Förslaget, som remissbehandlats, är föremål för överväganden i departementet.

Centerpartiet anser det viktigt att följande beaktas i arbetet. Nämndernas nuvarande sammansättning är olycklig och bör förändras. De djurförsöksetiska nämndernas huvuduppgift är att noga och kritiskt granska och bedöma nyttan av djurförsök. Därutöver skall de aktivt verka för att utveckla och stimulera användningen av alternativa metoder.

Enligt centerpartiets uppfattning bör sammansättningen av de djurförsöksetiska nämnderna vara sådan att lekmännen har majoritet i nämnderna. Detta är en naturlig konsekvens av vår inställning till nämnderna som en samhällets kontrollfunktion av djurförsök.

Förutom lekmän är det naturligt att representanter för forskare och personal som handhar djuren deltar i nämndernas arbete. Vi finner det också anmärkningsvärt att överlåta kontrollen av verksamheten till dem som i dag är verksamma inom den.

För nuvarande ordning, med en majoritet av forskare och personal, anför

ofta att avvägningar i nämnderna är av ett sådant kvalificerat slag att speciella kunskaper och erfarenheter är nödvändiga för att kunna fatta korrekta beslut. Förvisso är expertmedverkan nödvändig. Detta gäller dock inte enbart dessa nämnder utan all samhällsverksamhet. Inte minst riksdagens ledamöter är för sitt arbete beroende av täta kontakter med experter av olika slag.

I dag har nämnderna endast en rådgivande funktion och nämndernas beslut kan därmed inte överklagas. Nämnderna har behandlat 7 000 anmälnings- och ansökningsärenden och avslagit endast två försök. Vi saknar kännedom om i vilken utsträckning nämndernas rekommendation följdes i dessa fall.

Centerpartiet anser att de djurförsöksetiska nämndernas beslut skall vara bindande. Möjligheter att överklaga nämnds beslut måste därmed införas. I det pågående beredningsarbetet bör detta tillgodoses.

Samlad prövning av försöksmetoder

För närvarande är samhällets prövning av djurförsöksverksamheten av tämligen defensivt slag. De sökande laboratorierna avgör vilken metod de vill använda i ett visst givet syfte. Någon samlad bedömning av vilka djurförsöksmetoder som kan tolereras från samhällets sida finns inte.

Det är därför angeläget med en samlad granskning av samtliga mer vanligen förekommande testningsmetoder. I denna granskning bör ingå en bedömning i vilken mån djurförsöken redan i dag kan ersättas med andra metoder.

De djurförsöksetiska nämnderna är den samhällsinstans som bör ta ett särskilt ansvar i detta arbete.

Forskning om alternativa metoder

En förutsättning för att kunna avveckla användningen av plågsamma djurförsök är naturligtvis utvecklingen av alternativa metoder. Många intressanta utvecklingslinjer finns, bl. a. försök på olika typer av cellkulturer. För att de alternativa metoderna inom en överskådlig framtid skall kunna ersätta djurförsöken krävs dock ökade resurser.

Vissa statliga anslag finns redan för utvecklingen av alternativa metoder och också privata donationsmedel är tillgängliga bl. a. genom Nordiska samfundets stiftelse. För att uppnå den av riksdagen uttalade målsättningen är det dock nödvändigt att pröva om andra ekonomiska resurser kan ställas till förfogande, bl. a. genom en avgiftsfinansiering. Regeringen bör i anslutning till det pågående beredningsarbetet undersöka hur en sådan finansiering kan utformas.

Hemställan

Mot. 1986/87

Jo526

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om lekmanrepresentation i de djurförsöksetiska nämnderna samt om nämndernas funktion och uppgifter.

Stockholm den 27 januari 1987

Karl Erik Olsson (c)

Kerstin Göthberg (c)

Lennart Brunander (c)